

การเงินเพื่อความยั่งยืน ท่ามกลางพายุวิกฤตและความขัดแย้ง: กรณีศึกษาจากประเทศไทย

ภาวชนะ วัฒนาคาด (CO Chief Economist) อนรรฆ เสรีเชษฐพงษ์ (CO Development Economist) อภิญา สิริระนาท (Head of Exploration) และ ธนวัฒน์ วชิรทองคำ (Research Assistant) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประเทศไทย

การเงินเพื่อความยั่งยืน (sustainable finance) จะช่วยสนับสนุนประเทศสู่การพัฒนาคนุชย์และการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ได้อย่างไร

นี่คือคำถามสำคัญสำหรับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยามต้องเผชิญวิกฤตหลายประการ นับตั้งแต่การแพร่ระบาดของโควิด 19 ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ระดับโลก ทั้งหมดนี้ล้วนขัดขวางความก้าวหน้าสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลกระทบจากวิกฤตเหล่านี้ยิ่งตอกย้ำความจำเป็นเร่งด่วนและโอกาสในการวางกรอบงานด้านการเงินที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งประสานรวมเงินทุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มั่นใจว่าจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

โควิด 19 คือวิกฤตด้านการพัฒนาคนุชย์ระดับโลก ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และกระทบชีวิต ตลอดจนกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจ ในทุกแง่มุม วิกฤตนี้ตอกย้ำความตึงเครียดซึ่งยังไม่คลี่คลาย ทั้งระหว่างมนุษย์กับโลก และระหว่างคนมีทรัพย์สินและคนไร้ทรัพย์สิน บันทึบความก้าวหน้าของประเทศสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคือความจริง ดังที่ประจักษ์จากความผันผวนของสภาพอากาศซึ่งทวีความรุนแรง ก่อให้เกิดความสูญเสียมากกว่า 475,000 ชีวิตทั่วโลก และ 2.56 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (ในแง่ PPP) อันเป็นผลโดยตรงจากสภาพภูมิอากาศสุดขั้ว ในระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2562¹ (Germanwatch's Global Climate Risk Index, 2021) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อประเทศกำลังพัฒนาเป็นพิเศษ เนื่องจากประเทศเหล่านี้เปราะบางต่อความเสียหายจากภัยพิบัติมากกว่า กอปรกับมีศักยภาพในการรับมือต่ำกว่า ยิ่งไปกว่านั้น สงครามยึดเยื้อในยูเครน ตลอดจนการคว่ำบาตรรัสเซีย ยังก่อวิกฤตเศรษฐกิจโลกครั้งใหญ่อีกครั้ง เนื่องจากห่วงโซ่อุปทานหยุดชะงัก ราคาพลังงานและอาหารเพิ่มสูงขึ้น การค้าระหว่างประเทศและการท่องเที่ยวชะลอตัวลง และความผันผวนรุนแรงในตลาดการเงิน

การแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้จีดีพีของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 หดตัวลงร้อยละ 6.2 ก่อนจะโตขึ้นเพียงร้อยละ 1.6 ในปี พ.ศ. 2564 แม้ว่าประเทศไทยจะควบคุมการแพร่ระบาดได้เป็นอย่างดี แต่โควิด 19 ก็ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ-สังคม เนื่องจากการส่งออกสินค้าและบริการคิดเป็นประมาณร้อยละ 70 ของ GDP โดยการท่องเที่ยวระหว่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 12 - 15 ของ GDP ผู้คนอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุดคือ แรงงานนอกระบบจำนวน 20.36 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.7 ของอัตราการจ้างงานทั้งหมด² และผู้หญิงก็ได้รับการจ้างงานในภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุด เช่น การท่องเที่ยว ทำให้

¹ ตรงกันข้ามกับหลายปีก่อนหน้านี้ ฐานข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณดัชนีชี้วัดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Risk Index 2021) ไม่ได้รวมข้อมูลจากสหรัฐอเมริกา

² สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2563. การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2563

ตัวเลขประมาณการการเติบโตของจีดีพีของประเทศไทยในปี พ.ศ.2565 ถูกปรับลดลงจากร้อยละ 3.5 - 4.5³ เหลืออยู่เพียงร้อยละ 3.2⁴ ทั้งนี้ เพราะผลกระทบจากสงคราม ทำให้ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งภาคการส่งออกยังได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดการณ์ไว้ ส่วนประมาณการการเติบโตของจีดีพีในปี พ.ศ.2566 ยังคงอยู่ระหว่างร้อยละ 3-4⁵

ปฏิเสธไม่ได้ว่า วิกฤตเหล่านี้เป็นอุปสรรคขัดขวางความก้าวหน้าสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย รายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2565 ระบุว่า ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 44 จาก 165 ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับที่ 1 ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านความก้าวหน้าสู่การบรรลุ SDG โดยทำคะแนนได้ 74.1 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของภูมิภาคซึ่งอยู่ที่ 65.9⁶ อย่างไรก็ตาม มีความก้าวหน้าเพียงเล็กน้อยในแง่การลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี และสนับสนุนพลังงานสะอาดในราคาย่อมเยา มีความท้าทายสำคัญในเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการยุติความหิวโหย สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ทรัพยากรทางทะเล ระบบนิเวศบนบก และสังคมที่สงบสุข กระบวนการยุติธรรม และสถาบันที่มีความรับผิดชอบ จากดัชนีชี้วัดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก (Global Climate Risk Index) พ.ศ. 2564 โดย Germanwatch ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสิบประเทศทั่วโลกที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมมากที่สุด และอยู่ในอันดับที่เก้าจากสิบอันดับสูงสุดของประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากที่สุด ในระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2562 ทั้งนี้ มีความเสี่ยงอย่างน้อยสำคัญว่ากลุ่มคนที่ยากจนและเป็นชายขอบมากที่สุดจะประสบกับความสูญเสียและความเสียหายมากกว่าคนกลุ่มอื่นอย่างไม่เท่าเทียม เห็นได้ชัดเจนว่า จำเป็นต้องพยายามมากกว่านี้ในการจัดการกับปัญหาด้านภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้เกิดความก้าวหน้า

นอกเหนือจากวิกฤตเรื่องโรคระบาด สภาพภูมิอากาศ และภูมิรัฐศาสตร์แล้ว ประเทศไทยยังเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีอัตราการเกิดต่ำ และผู้สูงวัยมีอายุยืนยาวมากขึ้น ปัจจุบันนี้ ในประเทศไทยมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 13 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ภายในปี พ.ศ. 2593 คาดการณ์ว่าประชากรสูงอายุของประเทศไทยจะเพิ่มเป็น 20 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 35.8 ของประชากรทั้งหมด⁷ สิ่งนี้เพิ่มความเสี่ยงด้านสุขภาพ และจะทำให้รัฐบาลต้องแบกรับภาระด้านสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น

ในขณะที่วิกฤตมากมายทั้งในประเทศและระดับโลกทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญความท้าทายหลายประการ หากแต่วิกฤตเหล่านี้ยังเป็นโอกาสให้ประเทศไทยทบทวนหนทางสู่การเติบโตและการพัฒนา รวมถึงวางกลยุทธ์ด้านการเงินใหม่อีกครั้ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหา ครอบคลุม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่เราจะต้องเพิ่มบทบาทของภาคการเงิน ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอให้ประเทศก้าวหน้าสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมั่นคง

³ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสหนึ่งปี 2565 และแนวโน้มปี 2565 (พฤษภาคม 2565)

https://www.nesdc.go.th/nesdb_en/article_attach/article_file_20220517085428.pdf

⁴ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสสามปี 2565 และแนวโน้มปี 2565-2566 (พฤศจิกายน 2565)

[article_file_20221121085936.pdf_\(nesdc.go.th\)](article_file_20221121085936.pdf_(nesdc.go.th))

⁵ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสสามปี 2565 และแนวโน้มปี 2565-2566 (พฤศจิกายน 2565)

⁶ <https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2022/2022-sustainable-development-report.pdf>

⁷ <https://www.eria.org/publications/population-ageing-in-thailand/>

ประเทศไทยได้พยายามเป็นอย่างมากที่จะฟื้นฟูให้ดีขึ้นกว่าเดิม (building forward better) โดยในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รัฐบาลไทยได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่รวดเร็วและครอบคลุม มูลค่า 1.9 ล้านล้านบาท (5.8 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งมุ่งเน้นการคุ้มครองทางสังคมและการฟื้นฟูเศรษฐกิจ พร้อมทั้งกู้เงิน 5 แสนล้านบาท (1.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อช่วยเสริมการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้นอีก รัฐบาลขยายเพดานหนี้สาธารณะจากร้อยละ 60 เป็นร้อยละ 70 ของ GDP เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการปรับใช้นโยบาย จัดการปัญหาการแพร่ระบาด และสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

ประเทศไทยดำเนินตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งเน้นย้ำวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) จะให้ความสำคัญกับการสร้างเศรษฐกิจมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สังคมแห่งโอกาสและความเท่าเทียม วิถีชีวิตที่ยั่งยืน และเสริมสร้างปัจจัยในการเปลี่ยนแปลง ในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 27 (COP 27) ประเทศไทยเน้นย้ำจุดยืนในการมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี พ.ศ. 2593 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ. 2608 ในฐานะประธานเอเปค ประเทศไทยได้เน้นถึงเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economic : BCG) ขึ้น เพื่อส่งเสริมการเติบโตสีเขียวและครอบคลุมทุกคน ซึ่งอยู่ในเป้าหมายกรุงเทพฯ ด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว ที่ผ่านการรับรองจากสมาชิกเอเปค

ถึงแม้ว่าประเทศไทยต้องเผชิญวิกฤตมากมาย แต่ยังคงรักษาระดับความน่าเชื่อถือไว้ได้ สถาบัน Moody's จัดอันดับความน่าเชื่อถือของประเทศไทยอยู่ในระดับ Baa1 ซึ่งเป็นระดับเดียวกับปีก่อนหน้านี้ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง มีภาคการเงินที่เข้มแข็ง และการจัดการการคลังภาครัฐที่รอบคอบ⁸ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยมีพื้นฐานอันเข้มแข็งในการดึงดูดนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังกำหนดแนวทางการพัฒนาภาคการเงินเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Finance Initiatives for Thailand) เพื่อเสริมสร้างบทบาทของภาคการเงินในการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยแนวทางดังกล่าวครอบคลุมถึงการออกพันธบัตรและสินเชื่อสีเขียว พันธบัตรและสินเชื่อเพื่อสังคม รวมถึงพันธบัตรและสินเชื่อเพื่อความยั่งยืน ทั้งนี้ เงินทุนที่ได้จะนำมาใช้เพื่อสนับสนุนและรีไฟแนนซ์เงินกู้หรือรายจ่ายของรัฐบาลในปัจจุบันและอนาคต ในรูปแบบรายจ่ายเพื่อการลงทุนทางตรง เงินอุดหนุน มาตรการการคลัง และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ในปี พ.ศ. 2563 สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะได้เปิดตัวพันธบัตรเพื่อความยั่งยืนของประเทศไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของตลาดตราสารหนี้ในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม การกำกับดูแล (ESG) และทำให้ตลาดตราสารหนี้ของประเทศไทยได้เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญอีกประการหนึ่ง ในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาสังคม ปัจจุบันนี้ ในตลาดมีตราสารหนี้และพันธบัตร (ค้ำประกัน) ของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ ด้าน ESG มูลค่า 2.299 แสนล้านบาท (ได้แก่ พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน พันธบัตรสีเขียว และตราสารหนี้ส่งเสริมความยั่งยืน) นอกจากนี้ ในภาคเอกชนยังมีความสนใจมากขึ้นที่จะออกพันธบัตร ESG โดยมีมูลค่าค้างค้างทั้งสิ้น 1.186 แสนล้านบาท (ประมาณ 3.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)⁹

⁸ [Moody's Maintains Thailand's Credit Rating at Baa1 \(prd.go.th\)](http://www.prda.go.th)

⁹ <http://www.Thaibma.or.th/EN/Bandinfo/ESG.aspx>

อย่างไรก็ตาม ยังมีเรื่องที่ต้องทำอีกมากเพื่อขับเคลื่อนทรัพยากรอันจำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 UNESCAP (2019) ประมาณการว่า สำหรับประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำเป็นต้องมีเงินลงทุนรายปีเพิ่มเติมประมาณ 1.27 ล้านล้านบาท (4.09 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 - 2573 คิดเป็น 50 บาทต่อคนต่อวัน ตัวเลขประมาณการนี้ ประกอบด้วยการลงทุนในมนุษย์ (5.135 แสนล้านบาท หรือ 1.66 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ) การลงทุนเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ (4.261 แสนล้านบาท หรือ 1.37 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ) และการลงทุนเพื่อสิ่งแวดล้อม (3.278 แสนล้านบาท หรือ 1.06 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ)¹⁰ นอกจากนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาด ความท้าทายด้านเศรษฐกิจ-สังคมและภูมิรัฐศาสตร์ และความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ทับทวี ยิ่งเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการใช้เงินลงทุนมากขึ้นเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทว่าสัดส่วนรายได้ภาษีต่อ GDP ของประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 17.2¹¹ ในปี 2562 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 21.0 ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2562 สัดส่วนรายได้ภาษีต่อ GDP ของประเทศไทยลดลงร้อยละ 0.3 กล่าวคือ จากร้อยละ 17.6 ลงมาที่ร้อยละ 17.2 ตัวเลขเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนว่า ประเทศไทยไม่เพียงต้องส่งเสริมการขับเคลื่อนการคลังภาครัฐเท่านั้น แต่ยังต้องเพิ่มบทบาทของการเงินภาคเอกชน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ และจัดหาทรัพยากรเพิ่มเติม เพื่อระดมเงินทุนในการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญและสอดคล้องกับ SDG ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

การส่งเสริมบทบาทของภาคการเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จำเป็นต้องมุ่งเน้น 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

ประเด็นแรก ประเทศไทยจำเป็นต้องมีกรอบการเงินแบบครบวงจรและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้การลงทุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนสามารถส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติจึงได้สนับสนุนกระทรวงการคลัง และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการจัดทำกรอบการเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Integrated National Financing Framework : INFF) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามอุปสรรคในการลงทุน เพื่อผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งกรอบการเงินดังกล่าว ได้รับรู้ถึงแหล่งเงินทุนทุกประเภท โดยมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้การลงทุนสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ รวมถึงการใช้พื้นที่การคลัง (fiscal space) และมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเพิ่มการลงทุนในประเด็นการพัฒนาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรของภาคเอกชนเพื่อการฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม (Build Forward Better) ทั้งหมดนี้ เพื่อส่งเสริมแนวทางการพัฒนาที่ทั่วถึงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยในขั้นแรก โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติได้ทำการประเมินระบบการเงินเพื่อการพัฒนา (Development Finance Assessment : DFA) ซึ่งคำนวณความต้องการในการใช้ทรัพยากรทางการเงินเพื่อเป้าหมายการพัฒนา รวมถึงความต้องการในการใช้ทรัพยากรทางการเงินสำหรับประเด็นสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การจัดการปัญหาสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมความเท่าเทียม การสนับสนุนภาคสาธารณสุข การคุ้มครองและการสร้างงาน และการส่งเสริมพัฒนาการเงินผ่านระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งผลการประเมินจะเป็นพื้นฐานในการวางกลยุทธ์ด้านการเงิน ที่จะผสานเครื่องมือทางการเงินหลากหลายประเภท ตั้งแต่ด้านภาษี

¹⁰ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ 31 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากทำการคำนวณในปี พ.ศ. 2562

¹¹ <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/revenue-statistics-asia-and-pacific-thailand.pdf> ตามการนิยามของ OECD คำว่า “ภาษี” หมายถึงเงินที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บ โดยผู้จ่ายเงินอาจไม่ได้รับผลตอบแทนที่ดี ภาษีอาจไม่ให้ผลตอบแทนที่ดีในแง่ว่า โดยปกติแล้วสิทธิประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับจากรัฐบาลมักไม่สอดคล้องกับสัดส่วนที่ตนได้จ่ายไป <http://www.oecd.org/tax/tax-policy/oecd-classification-taxes-interpretative-guide.pdf>

การจัดสรรงบประมาณ การวางแผนหนี้สาธารณะ มาตรการส่งเสริมการลงทุน ตลอดจนตราสารการเงินอื่นๆ และกลยุทธ์ดังกล่าว จะมีข้อเสนอแนะด้านการใช้เครื่องมือทางการเงินต่างๆ ให้เหมาะสม เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้นต่อการพัฒนา ด้วยกลยุทธ์ทางการเงินแบบครบวงจร ในที่สุดแล้ว กรอบการเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จะเป็นเวทีที่สำคัญซึ่งเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงหุ้นส่วนในการพัฒนาอื่นๆ ได้ร่วมกันปลดล็อกในด้านเครื่องมือทางการเงินใหม่ๆ ในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เพื่อขยายการลงทุนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นที่สอง ประเทศไทยควรใช้ประโยชน์จากเงินทุนของภาคเอกชนมากขึ้น ผ่านโอกาสทางการลงทุนที่สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ได้ร่วมมือกับคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในการจัดทำแผนที่โอกาสการลงทุนในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Investor Map) สำหรับประเทศไทย โดยต่อยอดจากบทบาทของภาคเอกชนที่ทวีความสำคัญมากขึ้น ในการผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แผนที่การลงทุนสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เป็นนวัตกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชนเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการลงทุนในด้านต่าง ๆ ในประเทศ ซึ่งจะมอบทั้งผลตอบแทนทางการเงิน และโอกาสในการช่วยให้ประเทศก้าวหน้าสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนไปพร้อมกัน เครื่องมือนี้จะทำให้นักลงทุนเอกชนได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับโอกาสด้านการลงทุน (investment opportunity areas : IOAs) หรือแนวทางการลงทุนเพื่อแก้ปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนด้านการพัฒนา โดยแผนที่ดังกล่าว ได้แนะนำ 15 โอกาสด้านการลงทุนใน 8 ภาคส่วน ซึ่งได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม ทรัพยากรหมุนเวียนและพลังงานทางเลือก บริการด้านสุขภาพ การขนส่ง การเงิน โครงสร้างพื้นฐาน และการบริการ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถดึงดูดเงินลงทุนจากภาคเอกชน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นที่สาม ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์การเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยงแบบองค์รวม และเพื่อบริหารผลกระทบจากความเสียด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประเทศไทยต้องเผชิญความเสี่ยงมากมายและความไม่แน่นอนต่าง ๆ การบริหารความเสี่ยงและการเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยงจึงควรเป็นส่วนสำคัญของกรอบการเงินของประเทศ ภายใต้กรอบงานของข้อตกลงไตรภาคี ระหว่างโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ความร่วมมือด้านการประกันเพื่อการพัฒนา (Insurance Development Forum-IDF) และรัฐบาลเยอรมนี โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติได้จัดทำการศึกษาเชิงวิเคราะห์ (diagnostic study) ว่าด้วยการประกันอย่างครอบคลุมและการเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยง สำหรับประเทศไทย รายงานวิเคราะห์เน้นถึงความจำเป็นที่กรอบการเงินจะต้องครอบคลุมถึงกลยุทธ์ว่าด้วยการประกันที่ครอบคลุมและการเงินเพื่อการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติของประเทศในชั้นต่าง ๆ นอกจากนี้ยังระบุโอกาสในการสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาตลาดเพื่อการประกันที่ครอบคลุมและการเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยง และชี้ถึงโอกาสในการใช้เครื่องมือการประกันภัย เพื่อโอนถ่ายความเสี่ยง ทั้งก่อนและหลังเกิดเหตุการณ์ สิ่งเหล่านี้จะช่วยบรรเทาผลกระทบของความเสียหายต่อผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนยากจน และกลุ่มคนเปราะบางที่สุด ซึ่งมักได้รับผลกระทบหนักที่สุด โดยสอดคล้องกับหลักการ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (Leave No One Behind)

การเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องท้าทายท่ามกลางวิกฤตต่างๆ เส้นทางสู่การฟื้นตัวอย่างเข้มแข็ง ครอบคลุม และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน หาใช่หนทางที่เรียบง่าย พลวัตและมิติต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม-เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในหลายช่วงเวลา ทำให้การแก้ไขวิกฤตเหล่านี้ไม่มีสูตรสำเร็จ และจำเป็นต้องปรับใช้นโยบายที่หลากหลายในสอดคล้องกัน **กรอบการเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** จะช่วยทำให้การวางแผนพัฒนาและการระดมเงินทุนมีความสอดคล้องกันมากขึ้น และเสนอ

ทางเลือกเชิงนโยบายต่างๆ เพื่อปรับและขับเคลื่อนเงินทุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน แผนที่การลงทุนสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจะระบุถึงโอกาสการลงทุนภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และปลดล็อกเงินลงทุนจากภาคเอกชนมากขึ้น เพื่อตบโจทย์การพัฒนาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งทั้งหมดนี้จะถูกเสริมด้วยการประกันที่ครอบคลุมและการเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยง ที่จะช่วยแก้ปัญหาด้านการเงินและบริหารความเสี่ยงในบริบทของประเทศ เพื่อให้สามารถฟันฝ่าวิกฤตการณ์ต่างๆในอนาคตได้ เครื่องมือทั้งหลายเหล่านี้ มีศักยภาพในการสนับสนุนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น ปลดล็อกทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา และจัดหาทรัพยากรใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนถึงเวลาแล้วที่เราต้องปรับนโยบายและกรอบด้านการเงินใหม่ และทบทวนแนวทางด้านการพัฒนา ให้ประเทศฟื้นตัวได้อย่างเข้มแข็ง ครอบคลุม และยั่งยืน โดยเฉพาะเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ความขัดแย้ง และความท้าทายอื่น ๆ อีกนานัปการ